

reisen av frykt for at andre ville følge etter. Tilbake på Finnskogen skulle utfbryterne ha fristet en tilværelse som inhyssinger og fattiglemmer, hadde det ikke vært for det lokale "sosiølsystemet", som sørget for deres nyetablering endog under trussel mot hjelperne med böter på 50 speciedaler. Svedjelaget hadde behov for sine dyktige öksmenn, så det var i hele lokalsamfunnets interesse, at de hjemvendte ble tatt vare på. Det fantes også fattiglemmer som hadde falt utenfor systemet, men det var akseptert at disse gikk på tiggerstien. Det skulle vært interessant å sammenligne finnenes eget sosiale system med storsamfunnets, men det ville före oss langt bort i "huuhaheitti" i denne sammenhengen.

Etter hvert som tömmeret ökte i verdi utover på 1700-tallet, oppsto tvister som tingsbökene kan fortelle om. I 1720-30 ärene var det särlig mange uklarheter om tömmerhogsten, men oftest ble partene, Christiania köpmennene og böndene, enige om å dele tömmersalget; „at nyde den halve deels Tömmerbrug, Furumaals Saugtömmer" levert Skasdammen. Oppmåling av grenser og rådelekontrakter ble opprettet, og mange kontrakter om skogbruk og havning ble inngått. De umatrikulerte torpene som gjennom tidene var etablert, ble på „Kongelig forordning av 6. mai 1754 om nye Bönder-Gaarders Optagelse og Bebyggelse udi Norge" registrert av Landmaaler Capitain F. C. Knoff i ärene 1752-58. Knoff kunne på statens vegne friste med 20 ärs skattefrihet og 30 Riksdaler i bidrag til nyrødding. Der det fantes noe skinn av rett, ble torpet akseptert som nytt, selv om det hadde eksistert i flere tiär. En avlagt svedje kunne lett påvises som en påbegynt nyrødding. Fogdens kommentar kunne være; „begynt at rödde, men bortflöttet" eller „plassen var sameiet til fortrengsel". Staten forsto ikke at finnekulturen hadde sin egen ekspansjonsmåte. Forordningen var helt unödvendig her på Finnskogen, og seterskogen var allerede skattlagt hos böndene. Knoff hadde knapt fått opprettet noen nye bruk, og ordningen ble da også opphevet i 1777. Rentekammeret har i skriv av 7. nov. 1767 selv erkläret at Knoff var uberettiget til „Böxel at udgive".

Utover 1700-tallet opprettes kontrakter mellom skogeiere i Christiania og gardbrukere/finner. Skogeierne forbeholder seg alt sagtömmeret som avvirkes i seterskogen mot at brukeren/finnen „tillads ald duelig braatteskoug, fäehavn for deres Creaturer paa erskrevne steder uden Afgift eller noget derfor at betale, men at entholde sig fra de steder med braattebrug, hvor tienlig furuskov findes eller voxte skoug er staaende under vedbörlig straf om saadan skoug ved braattebrending skulle vorde beskädiget" (Gräsberget 1733). Enkelte kontrakter omhandler salg av tömmer for penger mot pant i garden (Skjelver 1727). Slikt endte av og til med tvangssalg. Mye av Finnskogen kom i Ankerfamiliens eie, men etter Bernt Ankers död i 1805 ble familiebedriften omgjort til Fideikommiss, og dette ble opplöst i 1819. Det går fremdeles historier om hvor strenge Ankers folk var mot finnene. Ved overdragelser ble det mot slutten av 1700-tallet vanligere å forsöke å begrense svedjebruket ved formuleringer som f.eks.; „Braateland for 1 Huds Skyld i Gaarden" (Berger 1774). Men svedjebruket kunne fortsette närmest uhindret så lenge furuskogen fikk väre i fred; „- icke skal nedfelde saadan skoug, til Braattebrug, som nu enten er, etter kand til Tömmer blive nöttig"(Rotberget 1737). Etter salget av Ankergodset, tok svedjebruket seg opp fra 1825. Finnene ble ofte stevnet for ulovlig svedjing, men bebudet befarung ble aldri noe av. Den vanlige forklarungen fra finnen var at det ble "huuhaheitti": bortkastet huuha dvs. ingen avling. Men under en rettergang i 1862 ble det noe av befarungen, og i rapporten står det at kommisjonen passerte ätte svedjer på veggen til angjeldende fall.

Fellesbruken av skogen falt bort ved utskiftningen av innmark og skog. Den förste loven er av 1821, og her blir det krevd at dette må skje innen 8 år. Dersom utskiftningen ikke skjer, öker jordskatten; „som en föolge af Udskiftningen, skal enhver af os henholde sig til sine nu tildeelte Teige eller deele med ald slags Brug og Afvirkning, af hvad navn nävnes kand, og ey röre eller Afvirke noget i en andens tildeelte Skougteig. - - - - Det står enhver af os fritt for at hugge